

PATATES SİĞİL HASTALIĞI ETMENİNİN ERADİKASYONU VE YAYILMASININ ÖNLENMESİ İÇİN ALINACAK TEDBİRLER HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönetmelik, patates siğili etmeni olan *Synchytrium endobioticum* (Schilbersky) Percival'ın yeri ve yayılış alanlarının tespiti, mücadelesi ve yayılmasını engellemeye ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir.

(2) Bu Yönetmelik, patates üretimini engelleyen Patates siğil hastalığı etmeni *Synchytrium endobioticum*'un teşhis ve tanısı, sürveyi, patotiplerinin belirlenmesi, eradikasyonu ve mücadele tedbirlerine ilişkin esas ve usulleri kapsar.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 15 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Araştırma Enstitüsü: Bakanlığa bağlı zirai mücadele araştırma faaliyetlerini yürüten enstitülerini,
- b) Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,
- c) Dayanıklı patates çeşidi: *Synchytrium endobioticum*'un belirli bir patotipine/patotiplerine kontaminasyonuna maruz kaldığında, hiçbir dinlenme sporu üretmeyecek şekilde tepki veren patates çeşidini,
- ç) Genel Müdürlük: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünü,
- d) KASK sistemi: İl ve ilçe tarım ve orman müdürlükleri tarafından karantinaya tabi zararlı organizmalarda yürütülen sürvey çalışmalarının ve bulaşık alan bilgilerinin kayıt altına alındığı Tarım Bilgi Sisteminde yer alan karantinaya tabi zararlı organizma sürveyi kayıt sistemini,
- e) Konukçu bitki: Tohumları dışındaki *Solanum tuberosum* L. bitkilerini,
- f) Laboratuvar: Bakanlığa bağlı zirai mücadele araştırma faaliyetlerini yürüten enstitü ve zirai karantina müdürlüklerinin laboratuvarları ile bakanlıkça yetkilendirilmiş laboratuvarları,
- g) Müdürlük: İl ve ilçe tarım ve orman müdürlüklerini,
- ğ) Sürvey: Bir alanda hangi türlerin var olduğunu ya da zararlı organizma popülasyonunun özelliklerini belirlemek için belirli bir süre boyunca yürütülen resmî prosedürü,
- h) Zararlı organizma: Patates siğili hastalığına neden olan *Synchytrium endobioticum* (Schilbersky) Percival'ı, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bulaşık Alanların Tespiti ve Alınacak Tedbirler

Sürveyler ve laboratuvar testleri

MADDE 4- (1) Müdürlük, patates bitkilerinin yetiştirildiği veya depolandığı alanlarda konukçu bitkinin yumru, kökboğazı ve stolonlarında, görsel muayene yoluyla yıllık risk esaslı sürveyler yapar.

(2) Müdürlükler, patates bitkilerinin zararlı organizma ile bulaşık olduğundan şüphelenilmesi durumunda, zararlı organizmanın belirlenmesi için örnekler alır ve ilgili laboratuvar tarafından EK-1'de belirtilen yöntemler kullanılarak örnekler test edilir.

(3) Müdürlükler, bir önceki yılda gerçekleştirilen yıllık sürveylerin sonuçlarını her yıl 31 Aralık tarihine kadar EK-2'de yer alan formata uygun olarak Genel Müdürlüğe bildirir ve KASK sistemine veri girişlerini yapar.

Bulaşık üretim yerleri ve bulaşık patates bitkilerinin belirlenmesi

MADDE 5- (1) Müdürlük, testler ile zararlı organizmanın varlığının resmî olarak doğrulandığı üretim yerlerini, zararlı organizma ile bulaşık olarak belirler.

(2) Zararlı organizmayla bulaşık olduğu belirlenen üretim yerinde yetiştirilen veya zararlı organizmanın bulunduğu toprakla teması olan patates bitkileri, resmî olarak bulaşık kabul edilir.

Sınırlandırılmış alanların oluşturulması

MADDE 6- (1) Zararlı organizmanın varlığının resmî olarak doğrulanması durumunda, müdürlük gecikmeden ikinci fıkraya göre sınırlandırılmış alanı belirler. Laboratuvarlar, EK-1'in 5 inci maddesinde belirtilen yöntemleri kullanarak patotipi belirler.

(2) Sınırlandırılmış alan aşağıdakilerden oluşur:

a) Bulaşık alan, en azından zararlı organizmayla bulaşık olduğu belirlenmiş üretim yerini kapsar.

b) Güvenlik kuşağı, bulaşık alanı çevreleyen tampon bölgeyi kapsar. Güvenlik kuşağının sınırlandırılması, zararlı organizmanın dinlenme sporlarının yayılma riskinin yanı sıra zararlının biyolojisine, bulaşıklık düzeyine, alanda patates bitkilerinin ekim sıklığı ve dağılımına, ilgili çevresel ve coğrafi koşulları da kapsayan Bakanlık talimatı doğrultusunda yapılır.

(3) İlgili müdürlük, bulaşıklığın kaynağını belirlemek için gerekli araştırmaları yapar. Sınırlandırılmış alanın oluşturulmasından önce taşınmış olanlar dahil, bu alanla bağlantılı patates bitkilerini izler.

Eradikasyon tedbirleri

MADDE 7- (1) Müdürlük, bulaşık alandan gelen patates yumru, bitki ve bitki artıklarını, zararlının daha fazla yayılmasını önlemek için güvenli koşullar altında imha eder veya işlenmesini sağlar. Hastalık bulaşmış patateslerin çıkış yerinin belirlenmesi mümkün değilse, hastalıklı yumruların bulunduğu tüm parti, zararlının daha fazla yayılmasını önleyen koşullar altında imha edilir veya işlenir. İşleme, zararlı organizmanın yayılması için tanımlanabilir risk teşkil etmediği belirlenmiş olan, resmî olarak onaylanmış atık tesisleri bulunan ve çıkış yapan araçların temizlenmesi ile dezenfeksiyonu için bir sistemi olan endüstriyel işleme tesislerinde ivedilikle doğrudan yapılır.

(2) Müdürlük, bulaşık alanda aşağıdaki tedbirlerin tümünü alır:

a) Patates ekilmez, yetiştirilmez veya depolanmaz.

b) Bulaşık olarak belirlenen alanda, üretim materyali olarak kullanılmak üzere hiçbir bitki (fide, fidan ve benzeri gibi her çeşit üretim materyali) üretilemez veya depolanamaz.

c) (a) ve (b) bentlerinde belirtilenler dışındaki (bulaşık alanda yetiştirilen ancak konukçu olmayan) bitkiler, üzerlerinde bulunan bulaşık toprak aracılığı ile Synchytrium endobioticum'u yayma konusunda tanımlanabilir bir risk oluşturacağından, bulaşık alandan güvenlik kuşağına taşınmadan veya sınırlandırılmış alan dışına çıkarılmadan önce veya hemen sonrasında, uygun yöntemlerle bu topraktan temizlenir.

ç) Makineler ve ekipmanlar, bulaşık alandan çıkarılmadan önce veya çıkarıldıktan hemen sonra ve güvenlik kuşağının içinde veya sınırlandırılmış alanın dışında bulunan herhangi bir üretim sahasına taşınmadan önce toprak ve bitki kalıntılarından temizlenir.

d) Bulaşık bir alan kaynaklı herhangi bir toprak veya artık, yalnızca zararlının tanımlanabilir bir yayılma riskinin bulunmadığını garanti eden koşullar altında o bölgenin dışına taşınabilir ve kullanılabilir veya biriktirilebilir.

(3) İkinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilenler dışında, topraktan arındırılmamış bitkiler, ancak aşağıdaki iki koşulun yerine getirilmesi halinde, sınırlandırılmış alan dışına çıkarılabilir:

a) Zararlı organizmayı yayma konusunda tanımlanabilir bir risk olmamasını sağlamak amacıyla uygun yöntemlerle bu bitkilerden toprağı arındırmak için taşınır.

b) Toprağın nakli ve taşınması resmî gözetim altında gerçekleşir ve zararlı organizmanın yayılmasını etkili bir şekilde önlemek için uygun tedbirler alınır.

(4) Müdürlük güvenlik kuşağında aşağıdakileri tedbirleri alır:

a) Güvenlik kuşağında, sınırlandırılmış alanın dışında yeniden dikilmesi amaçlanan hiçbir bitki yetiştirilmez.

b) Güvenlik kuşağında, patates yetiştirilecekse bulaşık alanda bulunan zararlı organizmanın belirlenen patotip(ler)ine veya 8 inci maddede belirtilen ve ülkede varlığı bilinen tüm patotiplere dayanıklı olan bir çeşit yetiştirilir.

c) Güvenlik kuşağı menşeli herhangi bir toprak veya bitki artığı, yalnızca zararlıyı yaymak için tanımlanabilir bir riskin olmadığına ortaya konulduğu koşullar altında; sınırlandırılmış bölgenin dışına taşınabilir ve bu bölge dışında kullanılabilir veya depolanabilir.

Zararlı organizmanın patotiplerine dayanıklı patates çeşitleri

MADDE 8- (1) Bir patates çeşidi, zararlı organizmanın belirli bir patotipi ile kontaminasyona maruz kaldığında, hiçbir dinlenme sporu üretmeyecek şekilde tepki verdiğinde o patotipe dayanıklı olduğu belirlenir.

(2) Dayanıklılık belirleme testi, EK-3'te belirtilen protokole uygun olarak yapılır. Patates çeşitlerinin dayanıklılık derecesi, EK-3'teki tabloda belirtilen standart dayanıklılık skala değerlerine göre belirlenir.

(3) Araştırma Enstitüleri, her yıl 31 Ocak'a kadar, önceki yıl boyunca tescillenen çeşitlerin ve ikinci fıkrada atıfta bulunulan resmî testlerle zararlı organizmaya karşı dayanıklı olduğu belirlenen tüm yeni patates çeşitlerinin listesini Genel Müdürlüğe bildirir. Patates çeşitleri ile birlikte, çeşitlerin dayanıklı oldukları zararlı organizmanın türlerini, patotiplerini, virüslar gruplarını veya popülasyonları ile nispi duyarlılıklarını belirtirler.

Dayanıklı patates çeşidinde zararlı organizma bulaşıklığının doğrulandığına dair bildirim

MADDE 9- (1) Müdürlük, zararlının herhangi bir patotipinde veya yeni bir patotipinde şüphelenilen bir değişiklik ile ilişkili olarak, dayanıklı bir patates çeşidinin etkinliğindeki bozulma veya değişiklikten kaynaklanan zararlının herhangi bir bulgusu belirlendiğinde ilgili Araştırma Enstitüsüne bildirir.

(2) Birinci fıkra uyarınca bildirilen tüm durumlarda, ilgili Araştırma Enstitüsü EK-1 ile EK-3'te belirtilen yöntemleri kullanarak ilgili patotipi araştırır ve bildirilen durumun zararlının söz konusu patotipindeki bir değişiklikten ya da yeni bir patotipten kaynaklı olup olmadığını belirler.

(3) Araştırma Enstitüleri, birinci ve ikinci fıkralar uyarınca elde edilen bilgileri derhal kaydeder ve Genel Müdürlüğe bildirir.

Tedbirlerin iptali

MADDE 10- (1) İlgili müdürlük, sınırlandırılmış bir alanla ilgili olarak, EK-4'te belirtilen koşullara uygun şekilde, zararlı organizmadan arınmış hale geldiğinde, 7 nci madde uyarınca kabul edilen tedbirleri iptal edebilir.

(2) Birinci fıkra uyarınca tedbirlerin kaldırılmasının ardından, ilgili müdürlük, zararlı organizmanın bulaşık alanda bulunan patotipine hassas olan patates çeşidinin dikilmesini sağlar ve hasatta ilk ürünü denetler. İlgili müdürlüğün kontrolü tamamlanmadan ilk ürünün sınırlandırılmış alan dışına nakline izin verilmez.

(3) Birinci fıkradan istisna olarak, bulaşık alanın belirli bölümlerinde zararlının son tespitinin üzerinden en az 10 yıl geçtikten sonra, ilgili müdürlük, EK-4'ün 2 nci maddesi uyarınca, sınırlandırılmış alanların ilgili bölümlerinde geçerli olan tedbirleri kısmen iptal edebilir.

(4) 7 nci maddenin ikinci fıkrasının (a) bendinden istisna olarak, 7 nci maddede öngörülen tedbirlerin kısmi iptaline ilişkin koşulların yerine getirilmesi halinde, dikim amaçlı olmayan patatesler, zararlının bulaşık üretim yerinde bulunan patotiplerine veya ülkede varlığı bilinen tüm patotiplere dayanıklı bir çeşit olması koşuluyla yetiştirilebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

İdari yaptırımlar

MADDE 11- (1) Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı davranışlar hakkında 5996 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin ilgili hükümlerine göre idari yaptırım uygulanır.

Avrupa Birliği mevzuatına uyum

MADDE 12- (1) Bu Yönetmelik, Synchytrium endobioticum'un (Schilbersky) Percival Eradikasyonu ve Yayılmasının Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirlere ilişkin Avrupa Birliğinin

11/7/2022 tarihli ve 2022/1195 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü dikkate alınarak Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde hazırlanmıştır.

Yürürlük

MADDE 13- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Orman Bakanı yürütür.

[Ekleri için tıklayınız.](#)